

von Varuṇa ihm geschenkten Kuh, ist in AV. 5, 11. enthalten. Man mag hieraus die spätere Zusammenstellung Atharvan's mit Vasishṭha erklären. पृश्निं धेनुं वरुणेन दत्तामथर्वणे सुडुवां नित्यवत्साम् AV. 7, 103. A. ist bei der Erschaffung des Puruṣa thätig 10, 2, 26. ist ein Genosse der Götter, ihr Verwandter, im Himmel wohnend: य अथर्वीणां पितरं देवबन्धुं वरुणं नमसाव च गच्छेत् AV. 4, 1, 7, 2, 1. अग्निं जिनो हि वरुण स्वधावन्नथर्वीणां पितरं देवबन्धुम् 5, 11, 11. वेदाहं (Varuṇa spricht) तद्यन्वावेया समा जा 10. अथर्वी यत्र (नाकि) दीक्षितो बृहस्पतिस्तं हिरण्ये 10, 10, 12. heisst der älteste Sohn Brahman's Muṇḍ. Up. 1, 1, 2. अथर्वी देवः ein alter Lehrer Çat. Br. 14, 5, 5, 22. 7, 3, 28. (= Bṛh. Âr. Up. 2, 6, 3. 4, 6, 3.) Vater des Dadhjañk Ind. St. I, 290. vernichtet Agni MBh. 3, 14215. fgg. ein Praçâpati WEBER, Lit. 146. प्राणो वा अथर्वी इति श्रुतिः Ind. St. I, 443, N. 2. pl. अथर्वीणाः dieselbe Personification wie die der Einzahl, nur in eine Mehrheit zerlegt. Eine geschichtliche Grundlage bietet sich nicht dar. Die Atharvan sind besonders häufig genannt mit den Angiras, zuweilen mit den Bhrgu. Mit beiden kommen sie zum Opfer der Manen RV. 10, 14, 6. sie wohnen im Himmel und heissen देवाः AV. 11, 8, 13 (s. u. अङ्गिरस्). 6, 3. ihnen wird als Genossen Jama's die Fehlgebärende geweiht VS. 30, 15. mittelst eines Zauberkrautes schlagen sie die Rakshas AV. 4, 37, 7. — c) sg. oder pl. die Zaubersprüche Atharvan's, der Atharvaveda: अथर्वी तु तद्वृत्तिः (ein Auszug aus den 3 andern Veda's) H. 249. अथर्वी । अथर्वणा प्रोक्त एव अथर्वणिकानां धर्म आमायो वा न त्वन्यः । Sch. des PAT. zu P. 4, 3, 133. वेदार्थपुराणानि सेतिकासामि Jāgñ. 1, 101. देवलबलप्रवृत्ता ये देवेन्द्राद्दक्षिणस्तका अथर्वकृता उपसर्गकृताश्च (व्याधयः) Suçr. 1, 89, 19. ब्रह्मा तस्मादथर्वचित् Ind. St. I, 296, 29. pl. अथर्वीणां वेदः — अथर्वणामेकं पर्व Çat. Br. 13, 4, 3, 7. एकोत्तरं मृत्युशतमथर्वीणां प्रचक्षते Suçr. 1, 122, 10 (vgl. damit AV. 8, 2, 27. 9, 8, 16.); vgl. noch WEBER, Lit. 109. 119. 143. 144. — d) ein Beiname Çiva's: अथर्वीणां सुशिरस्म HARIV. 7422; vgl. अथर्वीणा. — e) Vasishṭha KIR. 10, 10. MALLINĀTHA zu d. St.: अथर्वणा वशिष्ठिन कृता रचिता पदानां पङ्क्तिरनुपूर्वी यस्य स वेदश्चतुर्वेद इत्यर्थः । अथर्वणास्तु मन्त्रोद्धारो वशिष्ठकृत इत्यागमः. — 2) n. der Atharvaveda MED. n. 164. — Vgl. über अथर्वन् noch LIA. I, 523. Ind. St. I, 289. fg. 294. fgg.

अथर्वभूत (अथर्वन् + भूत) zu Atharvan geworden, so heissen die 12 Maharshi धर्म, दत्त, मरीचि, अत्रि, पुलस्त्य, पुलह, क्रतु, वसिष्ठ, गौतम, भृगु, अङ्गिरस् und मनु HARIV. 11320.

अथर्ववैत् (von अथर्वन्) adv. wie Atharvan, wie die Atharvan: अथर्ववदग्निं मन्त्रयति RV. 6, 13, 7. 10, 87, 12 (vgl. u. अथर्वन् 1, b.).

अथर्ववेद (अथर्वन् + वेद) m. eine der vedischen Liedersammlungen, die vierte nach indischer Zählung. Dieselbe hat, so wie sie auf uns gekommen ist, nach sachlicher Eintheilung 20 Bücher (Kāṇḍa), deren letztes jedoch mit den vorangehenden nicht gleichartig und als ein Zusatz zu betrachten ist. Muṇḍ. Up. 1, 1, 5. MBh. 2, 430. 3, 548. — Vgl. अथर्वन्, अथर्वङ्गिरस्, ब्रह्मवेद.

अथर्वशिखा (अथर्वन् + शिखा) f. N. einer Upanishad Ind. St. II, 53. fgg. 23, 3. Verz. d. B. H. No. 353. WEBER, Lit. 161.

अथर्वशिरस् (अथर्वन् + शिरस्) N. mehrerer Upanishad's Ind. St. I, 382. fgg. II, 53, N. 2. Verz. d. B. H. No. 353. WEBER, Lit. 163. अथर्वशि-

रसि प्रेक्षितमन्त्रैः R. 1, 14, 2. भारूपडसामगीताभिरथर्वशिरसोद्गतैः (शेषिभिः) MBh. 1, 2882. Als m. ein Beiname des Mahāpuruṣa (Hari, Nārājaṇa) MBh. Bd. III, S. 818, Z. 5. u. 4, v. u.

अथर्वहृदय (अथर्वन् + हृदय) n. N. des 69sten Atharvaparīçishṭa Verz. d. B. H. 94.

अथर्वङ्गिरस् (अथर्वन् + अङ्गिरस्) m. pl. 1) die beiden Geschlechter des Atharvan und Angiras Praçnop. 2, 8. — 2) die Atharvan und die Angiras, ein volkstümlich ungenauer Ausdruck für die Zaubersprüche (मेघजानि) der Atharvan und Angiras. So heissen: a) Lieder und Sprüche dieses zauberhaften Charakters, welche auf die Vorzeit zurückgeführt und jenen mit übermenschlichen Kräften ausgerüsteten Urhebern zugeschrieben werden. Sie unterscheiden sich nach Inhalt und Zweck von den ऋचः, यज्ञूषि und सामानि, neben welchen sie am frühesten AV. 10, 7, 20. genannt werden. — b) speciell die Sammlung derartiger Sprüche und Lieder, die wir Atharvaveda nennen. Çat. Br. 11, 5, 6, 7. 14, 5, 4, 10. 6, 40, 6. (= Bṛh. Âr. Up. 2, 4, 10. 4, 1, 2.) KĀND. Up. 3, 4, 1. TAITT. Up. 2, 3. JĀGñ. 1, 44. MBh. 5, 548 — 550. wird der sg. Atharvāngiras durch Angiras in seinem Bezug zum AV. erklärt: अथर्ववेदमन्त्रैश्च देवेन्द्रं समपूजयत् (अङ्गिराः) ॥ ततस्तु भगवानिन्द्रः प्रहृष्टः समपयत् । वरं च प्रदेत् तस्मै अथर्वङ्गिरसे तदा ॥ अथर्वङ्गिरसो नाम वेदे ऽस्मिन् नै भविष्यति । उदाहरणमेतद्धि यज्ञभागं च लप्स्यसे ॥

अथर्वङ्गिरस (von अथर्वङ्गिरस्) 1) adj. f. ई von Atharvan und Angiras stammend: अतीरथर्वङ्गिरसीः (die Zaubersprüche des Ath. und Ang.) कुर्यादित्यविचारयन् । वाक्शास्त्रं वै बाह्मणास्य तेन कन्यादरीन्द्रिज्ञः ॥ M. 11, 33. — 2) sg. und pl. die Lieder des AV.: पुराहितं प्रकुर्वीति देवज्ञमुदितोदितम् । दण्डनीत्यां च कुशलमथर्वङ्गिरसे तथा ॥ Jāgñ. 1, 312. तथैवाङ्गिरसस्तत्र भृगोरेवात्मनैः सह । ऋग्भिर्यजुभिः सामभिरथर्वङ्गिरसैरपि ॥ HARIV. 1323.

अथर्वीणा n. der Atharvaveda: अथर्वीणाविद्ः MBh. 12, 13259. पञ्चकल्पमथर्वीणां कृत्याभिः परिवृत्तितम् 13258.

अथर्वी adj. von einer Lanze durchbohrt: याभिर्विष्णुलां धनुसामथर्वीं सृक्ष्ममीच्छह आत्मावन्निन्वितम् RV. 1, 122, 10 (nur hier). SĀ. erklärt das Wort durch अगच्छतीम्, indem er es von dem angeblichen थर्व ableitet; wir zerlegen es in अथर् = अथरि und वी (vgl. अष्टावी).

अथवा s. u. अथ 7, b.

अथर्व्यु adj. SV. I, 1, 2, 3, 10; wohl eine fehlerh. Variante zu अथर्व्यु des RV.

अथो s. u. अथ 7, a.

1. अद्, अँति P. 2, 4, 72. Dhātup. 24, 1. imperf. अँदम् VS. 12, 105. आदत् P. 7, 3, 100. Vor. 9, 3. imperat. अँदि RV. 1, 164, 10. VS. 12, 65. 23, 8. Vor. 9, 2. 2te pl. अँता RV. 10, 13, 11. 3te pl. अँतु VS. 29, 11. perf. आद P. 7, 2, 40. Vor. 9, 5. 2te sg. आदित्य P. 7, 2, 66. Vor. 9, 5. fut. अत्सपति, अत्ता Kār. 3. aus Siddh. K. zu P. 7, 2, 10. आदिवंस् P. 7, 2, 67. Sch. Vor. 26, 133. अत्तुम् Bṛh. Âr. Up. 1, 2, 5. M. 4, 28. 10, 106. 108. अत्तवे RV. 3, 63, 7. अत्तव्य M. 11, 95. 160. aor. fehlt P. 2, 4, 37. Vor. 9, 4. 26, 127. part. praet. pass. अन्न nur in subst. Bedeutung, अदित im comp. स्वदित M. 3, 251. 254. essen, verzehren, von Menschen und Thieren: अत्ता हवीषि RV. 10, 13, 11. अन्नमयात् M. 2, 53. 54. 56. u. s. w. अथैन् वृको रमसातो अयुः RV. 10, 93, 14. आनो वैनद्युः Bṛh. Âr. Up. 3, 9, 25. अथात्काकाः